

Apsteļejams:

"Baltijas Semkopija" Administrācija, Ār-Rīgas Ralku-ecēla № 14, Puhziņu Gederta un beedra grahmātu-bodē. Vei tam Rīgā: Aliberga, Kapteina un Irbites grahmātu-bodis un pee kopmana Derchendorffa lga, pilkēstas Ralku-ecēla № 13. Zītās pilkēstās: wifās grahm.-bodis. Uf laukēem: pee pagafu-walbehm, mahzitateem, skolotajēem, zc.

7. gads.

Rīgā, 19. augustā.

Matkā ar peefuhfichanu par pafsi:

Ar Peelikumu: par gadu 3 rubl. bej Peelikuma 1 rubl. 60 kap. Ar Peelikumu: par 1/2 gadu 1 rubl. 60 kap., bej Peelikuma 85 kap.

Matkā ekspedizijā un grahmātu-bodis faņemot:

Ar Peelikumu: par gadu 2 rubl. 50 kap., bej Peelikuma 1 rubl. Ar Peelikumu: par 1/2 gadu 1 rubl. 30 kap., bej Peelikuma 55 kap. Peelikums ween par gadu 1 rubl. 50 k., par 1/2 gadu 80 kap.

Sludinājums, 8 kap. par sīhtu ralku rindim, nem pretim S. Alluans, Jelgavā; Leepinš, Behtis; Salenceks, Daustā, un administrācija, Rīgā.

Baltijas Semkopija redakcija, administrācija un ekspedizija atronahs Ār-Rīgas Ralku-ecēla Nr. 14.

Saimneezibas nodala.

Papuwes apstrahdaschana un apfehichana.

Semkopis atstahj katra gadā weenu dafu no lauka ne-apehtu, ko par papuwi fauz. To wifsch dara pirmahm lahrtafm, lai seme atpuhschahs, kad ta lahdus gabus aug- lūs isdewufe, otrahm lahrtafm tadeht, lai waretu tos ka- welleks, kas zelā gadahs mehflschana ar staku un mah- fligeem mehflēem, tihrschana no nesahlem un semes irdi- nafchana, pilnigi pahrspeht. Zaur to gan pasaudē weenā gadā plauju, ko atkal diwlahrtigi atdabu zaur to, kad semi peenahzigi isstrahda. Zitadā wihē semi preeksch seemas- fehjas, ka wajadstās fagatawot, nebuhtu eespehjamš muhsu flimata. Neds wafareju nedj sahtu baribu neder feht muhsu papuwēs, wafara preeksch tam iraid par ihfu. Zigi no pawafara muhsu seme ir auksta un flapja, tadeht wafareju newar ahtraki dabut plaujamu, ka julija beigās waj augusta fahlumā. Bet augustā aridsan jau rudsi fehjami, kad nu lai fagatawo semi, kad lai apflahpē un nomoza nefahles?

Maija beigās, kad wafarejs apfehē, mehflsi iswedami, lai waretu preeksch feena laika beigē iswest un papuwi ap- art. Teizami ir, kad semkopis tad aridsan eewehrotu mehflu ihpafschibas un tos peenahziga weeta isleetatu. Sirgu un aitu mehflsi (islahenijumi), kas zeetaki un naw ar streijahm tā fajaukti, ka mihtstakee gowju un zuhku mehflsi, ir preeksch auksta mahlu semes derigaki; turpretim gowju un zuhku islahenijumi smiltis semei uswedami. Mehflsi laukā smalki streijahjami un isahrdami, lai augli waretu preeksch aug- schanas weenlihdigi baribu (ehfi) atrast. Stalla mehflsi ir 2—3 zollus dšli semē ee-arami. — Deela aplamiba, kad semkopis domā few labumu daritš, mehflus semē dšli ee- ardamš. Tahdeem apartheem mehflēem gaisš newar peekluht, zaur ko tee teel no fapuhfichanaš aiskaweti; kas flaidri pa- rahdahs lahrtaschanaš laika, kad dšli apartus mehflus us- wanda wehl gluschi nefatruhdesufschus. Ja atgaditos semi ar tik beesu lahrtu mehflu nogahst, ka to arot newaretu gluschi apfeht ar semi, bet tee wehl paliktu uf wirfus, tad naw flikti, ja fahda feeweete eetu atklam pakal ar grab- bekli un mehflus ar to eelastu wagā. Wisteizamaki buhtu kad isahrditee jeb isstrijatee mehflsi tuhlin tilku ee-arti un labi ar semi apgahsti, lai nedabu isgahstot preeksch augeem derigahs weelas, ka: amonjaks un ogku flahbums. Ar- idsan iktratu reis semkopim no tam fahfargahs, ka mehflus flapja laika waj ar flapju semi ne-ee-arti, kuri tad pah- eet til flahdigā flahbumā, kas preeksch augeem ir tilpat ka nahwes sahes. Papuwei, kas til bees ar mehflēem no- gahstia, ka seme top pilnigi apehnota, mafal fshadē kad ori mehflsi ilgaki paliktu ne-ee-arti, jo tahda seme ne-isfalki un tadeht augeem derigāš weelas tomehr war tapt usremtas. — Mehflu fatruhdeschana stipri paweizina welschana, kas jaisdara drihs pehž arschanaš, jo tad teel seme fahspeesta pee mehflēem; wišderigakais preeksch tam ir flkritala rullis. — Pehž fahda laika, kad leetus atgadahs, jano-eze, lai ne- dabu garofa pahrmiltees, kas mehflus no puhfchanaš aif- lawetu un semei nekautu labi isruhgt; ari tas semi no ruh- schanaš aiskawetu, kad ta diwreises lahrtata teel, lai ne- sahes ne-eewehrschahs. Labakais buhtu, ja tad, kad pehž ezeschanaš papuwē nesahles fahltu satot, to ar fshetleme- fchu arsku uslahetatu waj ar labahm dšels ezeschahm semi pahrsrahdatu. — Rudsi mihts labi smalki isstrahdatu un stipri fagulejufchos semi. Lai to panahltu, tad julija bei- gās seme usfahrtajama, ka tai lihds fehchanaš laikam wehl 4—5 nedelas atliktu preeksch fagulfchanaš. Kahrtofcha- nai janoteel 2—3 zollas dšlaki, nefa mehflsi aparti; jo tad taptu mehflsi ar semi wairaf famahsti un augeem weenlihd- ighi peewesti.

Kurā laika rudsi fehjami, ir geuhsti nofagit, tad atle- zahs no semes un gaisa ihpafschibahm; melnā un grants semē war pee flita gaisa febaki feht, tur pretim mahlu semē agraki jafeh. Zaurmebra waram to laiku no 10—20 augustam peenam. Septembra fahlumā fehti rudsi aukstā rudeni labi ne-eesē un pee flitās seemas ispuhst.

Zif fehklas uf puhra weetas wajadstās, dibinajahs pehž semes labuma un pehž tam, fahdā laika fehchana noteel;

jo stipraka seme un agraki apfehichanu eefahl, jo mafal fehklas uf puhra weetas wajadstās. Wispahrigi waram peenam 20—25 garnizās uf puhra weetas.

Rudsi fehla ir 1—1 1/2 zollus dšli semē ee-arama. Weegla semē un pee flita gaisa fehla dšlaki ja-ewanda, tur pretim mahlu semē fellaki. Labakee semkopibas rihti preeksch tam ir: pafmagahs dšels ezeschahs un ekstirpatori (knagi) jeb ari fshetleme-fchu mihschanaš arski.

Teizamaki buhtu, kad semkopis wairaf eewehrotu ru- dens arschanu un peespeestos pat papuwi usart, kur nahlo- fchā gadā seemas labiba fehjama.

Rudens arschana iraid wišderigaka mahlu semei, ko rudens un seemas fahlumš labi irdeni pataifa, jo tad wif dabas fpehli war weeglaki peekluht un semē atrodofchahs weelas ahtraki fapuhfichanaš fagatawot. — Dauds semkopji gan buhs peedfihwojufchi to geuhumu, kas pee mahlu se- mes wizeem junija daschu reis japeedfihwo, kura reisahm wehl pawifam ne-uf-arta ja-atstahj. Tas nu sinams au- geem par wifai leelu flahdi!

Bet noschlohjami ir, ka fchim darbam daschden stahw daschi kawekli zelā, ka peemehram: taupifchana preeksch wa- faraš ganibas zuhlahm, aitahm un ziteem kustoneem; jo pee mums par mahfligahm ganibahm wehl koti maf gab- dats; bej tam wehl pee mums rudens til ihfs, ka geuhsti eespehjamš tos wajadstigatos darbus padarit. Bet nepe- kufufcham semkopim tatefchu preeksch tam atliks laika dees- gan, kad ne wairaf, tal lahdas puhra weetas no papuwes jau rudeni usart. — Rudeni usartai papuwei pawafari agri, preeksch fneega nolufchanaš, mehflsi uswedami un tuhlin smalki isahrdami. — Naw pareisi, mehflus fshupās atstahj, kad wifus semā iswed. Uf pakalnem nebuhtu itin pareisi semā mehflus iswest, jo kusdamais fneegs tos tad leijs jeb grawjās eefalotu. Pawafari, kad seme faufa, seemu wettee mehflsi aparami un ezejami. Nesahles, kas pehž eze- schanaš fahl ougt, ar augfcham mineteem semkopibas rihs- leem noschuhrejamaš. —

No flaidras semes wehl tas labums, ka ta pawafari lihds ar mehflēem aparta war palikt bej lahrtaschanaš.

3. —

Petroliums neder preeksch dahrsneeziabas isleetat.

Petroliums teel dauds reis par derigu lihdsli ufsla- wets preeksch dahrsu loku kufaitu imihzinahanaš. Bet daschadi ismehginajumi ir likufchi atstih, ka petroliums naw nemas preeksch tam derigs. Katris petroliuma pileens, kas uf loka stahwu jeb sareem kriht, eesuhzahs zaur mifu lotā eekschā, ka tinte wilainā papihri, un aiskawe fulai uf aug- fchu lahpt, zaur ko seedi un augli fahl nelaiķa notriht. Kad tahdus stahdus, kuri nepeeder pee loku flatas, bet kuri ir sahle lihds mihtsi, ar petroliumu aplaista, tad tee no- mirst gandrihs tuhlin, tai pafchā azumirski. Diweem Jahnu ogu krumeem, ar leetawas fannu pilnam uhdens aplee- teem, pee kura bij tahds fortels petroliuma peemahstis, no- bira wifas ogas un dauds lapu nokalta teem waj nu glu- schi jeb pa datai. Wifw wairaf flahdigs petroliums israh- dijahs pee ahbelem waj pluhmem. Kirfchu un bumbeeru loki lihahs drufku stipraki buht. Dā tad petroliums naw preeksch dahrsneeziabas nemas derigs, bet gan koti flahdigs.

Bifchu barofchana ar milteem.

Zaunahs laihds ir dauds weetas pafahls, bites ar milteem barot. Tomehr pee tam jastrahda toti ar fiau un lahal jadod mafal, nefa pahraf dauds miltu. Bites nefs miltus stropā, kamehr tahm labakas baribas naw, un baro ar teem behrnus; tilkihds ka tahm ir puķu seedu puteki, wifas miltus wairs neaisteek; milti paleel stropā un tur nu, sinams, par fahdu laiku fahfahst. Kad nu pehž fah- dahm jaulahm deenahm, kur bites seedu puteksu wareja eeneft, atkal flitās laihds eestahjahs, kas tatefchu beeschi ween atgadahs, tad seedu puteki drihs ir apehti un

bites stahjahs atkal pee flahbajeem milteem. Bet ja fpeetus ar flahbeem milteem baro, tad drihs ween erodahs puwumu fehrga, kas, ka sinams, lipiga. Tahdā wihē zaur milteem noteel wairaf flahdes, nefa labuma. Tapehž efi koti usmanigē, dod maf ween miltu un tikai tad, kad tas nepeezeechami wajadstās.

Wispahriga data.

„Sahf wihtolis loziteefi, fahlu lihdsi lihgotees.“

„Es noplubzu to puēti,
„No seemelis pluzinaja;
„Es pahrewdu to melnau,
„No tauteekis nijnaja.“

Beidzamajā laikā ir dafchi Latweefchu laikrahti (starp teem ari „Balt. Semkopis“) diwās leetas man luhkojufchi usbrukt. Es atskēirot Pahrdaugawas Latweefchus no Ri- gas Latw. beedribas, wahzinahanaš noluhkā, un es esot ar „Latw. tautas beedri“ beedrojees, Latweefchu jaunaku laiku zihniteem pretodamees. Bet tapehž manu darbofschē- nos tuhliit rauga nosahdit par wahzinahanaš un pretefihu Latweefchu zihnindš? Waj ta neuhš nefapraschana?“ Ar Wahzeefcheem efmu beedrojees tilai Latweefchu leetai par labu gribedams zihnitees. Turpreti wahzinahana ir tas bubulis, ar ko mehgina laudis pret mani usmufinat. Ja mana darbofschanaš tikufe kaut ka atskēiarta no Rīgās Latw. beedribas eeraudfita, tad tam ir bijis fahw eemeflis; tad es te ne-efmu wis pirmais, ne-efmu wis wadonis, bet tilai jau efofcha pulka pawaditajs bijis, jo — fahl wiht- lis loziteefi, fahlu lihdsi lihgotees. „Latw. tautas beedri“ fawā laika gan luhloju Latweefchu leetai par labu isleetat; bet kad tas zaur mahzitaju Th. Döbner lgu jo wairaf wehl apzeetinajahs pret latweefibu, tad jau pehž 2 meh. lihds- strahdaschanaš no ta atkal atstahjos.

Tatefchu „Balt. Semkopija“ 23. num. fch. g., tai rakstā „Kahds par L. t. b.“ topu fchahdōš tahdōš, sinams newis smalkōš wahdōš aifsemtš. Un fahdu fawadu leezibu tee uswedumi isdod par mani un rakstitaju pafchu!

„Mutiaa putinami
„Wairaf gudra padomira,
„Neka tehwa dehlinaim,
„Mutiaa dshetajam.“

Es, ka nijnatš muldonis tomehr eespehjis awifi pa- darit par flahdigu! Manas firas neweens patš laif- rakstā wairs neusremot! Zif fwehta pateefiba! Zif augsti mans pretineeks mani zitā fira atkal zeeni, to leezima tas, ka wifsch daudfina (lai gan til netafsnibu ween runadamš), es esot „L. t. b.“ patš nehfajis Pah- daugawā apfahrt (laikam man tahds semš amats nepe- flahjahs)! Tahlak esot „L. t. b.“ zaur wehstulem usleeljis, ka labako laikrahti un Ztgas f. St. u. L.“ mihtuliti, — bet lai tatefchu man jel weenu tahdu wehstuli us- rahda. Manas „Zaunahs firas is Rīgas“ pret beedri- bahm u. t. pr. bijufchahs besfahunigahs un negehligahs, — pat flahdighahs — un tatefchu beedribu waldes esot turejufchahs apalkfch fawa goda, tahm tapat ka man pretotees! Kahda dšlā atfshchana un atfshchanaš no- peetniba! Tahds rakfurs ir maneem pretineekem! Zif dšli un faprotami wizi ir zihniru jeb eemeflu fahelchanaš pret mani! Bet wizeem eef, ka fahdā tautas dseefmā dheedam:

„Saulit' tezej' tejedama, es paliku pawehni.
„Nawa fawas mahmukinas, kas eezehla faulitē.—
„Gan faulite semu, semu; mahmukina tahlu tahlu;
„Tetu, tetu, nepanahku; fauzu, fauzu nefafauzu!“

Naw nemas jadomā, ka weens waj otris awifchu rak- stitajs netafsnī fpreesch un fauz, — ne ka nepanahdamš, ne ka nefafaukdams, — ka tad jau ari wifa tauta tapat

*) Mehj wis nefapraschana: Kā mehchā fauz, tā atflan! Un beif- htot tatefchu Zuhš pafchit atfshat war mahlfchanaš. Mehš preezajamees Zuhš uf pareisa zefa atkal eeraudfiam. Meh.

libhi darbojās. Latweefcheem gan ir tautas dseefma: „Sahl wihtolids loziteef, fahlu libhi lihgoetes x.“ bet wina pee tam ari sin til pat wihtoka lozifchanas, ka ari fawas libhlibhogofchanas fazehlu nogiff.

- „Es noplubzu to pukitt,
- „Ko seemelis pluzinaja;
- „Es pahrwedu ta meitizu,
- „Ko tauteetis nizinaja.“

Kas mani zitada dorbofchanā wadija, bij daschu wadomu greisa istureschanas pret mani; fcho tauteefchu daschadee aifspreedumi un pahrssteigumi mani fawā laika fchilhra no pilnigafas lopigas darbofchanas preefch Pahrdaugawas Latweefchu leetas — ar Latweefchu fpeheem ween; — man til atlikahs ar ziteem fpeheem ko weenotees; it la „Balt. Wehstn.“ 9. num. fch. g. peemineja, ka es fawds beedribas darbds weens pats nu wairs gataws neteekot! Pretibas, preteftibas un zihnizi nu fahkabs; agitazijas pa daschahm beedribahm un pretakfti pa awifem pret mani nu mainifahs! Un kad

- „Kumelinis kalnds rauda,
- „Waj es kalnus darhinaju?
- „Deewinfch kalnus darinaja, —
- „Kungi fmagus wefuminus!“

Tatfchu mana tagadeja zelofchana zaur Vej-Kurfemi no beidsama laika Wahzu laifrafku grosifchanas pret latweetidun un winas daschahrtigeem taifnigeem pogehrejumeem ir preefch manis bijufe dahrga flola, fur daschas leetas nu jo tuwaki efmu mahzijeef pasift. Wifur un wispahri Wahzeefcheem ta neleekahs wis buht nopeetniba, kopā ar Latweefcheem preefch Latweefchu leetas ftrahdat.

- „Nebuh labi, nebuhs labi,
- „Sihle brehz ofola:
- „Buhf lungeem'i kara eet,
- „Regulet fpilwendō.“

Nu jafahl reis eewehrot: „Sahl wihtolids loziteef, — jafahl libhi lihgoetes!“ Weidsama laika sihmes wehl neifrahda wis, ka lungi fawds fpilwendō no praweetodamahs sihles liftees iftrauzet; ka libhi ar wihtoka lozifchanas, ari wina fahls libhi lihgoetes. Un tapehz mums tahlat —

- „Zekulaina sihle dseef, stalla fpahres galina,
- „Gj, mahfira, klaufitees, labdu fira sibil' atnefs:
- „Tahdu fira sibil' atnefs, ka bahlineem kara eet!“

Bet kas sin, waj pee mums tatfchu nerafees par daschadahm leetahm domu fawadiba? Waj mehse te alafch labā fira iflihdifnimees! Jo dascha tauteefcha libhifchihniga prafta un naidiga istureschanas muhfu farpā gan nekad nespehs jebfahdu weenibu waj weenprahitiu panahlt. Lai ari daschi tilufchi ween lafa awifees leetas naidibas un par weenu waj otu perfonu fihidimeem ufawawile, — tas ir tilai azumirka eefpaids; Latweefchu tauta fchaf fira tomehr zitadi domā un dara; — fchaf wihtoka lozifchanā, wina zitadi libhi lihgojās.

- „Dseedataju mahfu dewu
- „Naidigami tauteefcham;
- „Kad tauteetis naidu zehla,
- „Staigaj' mahfa dseedadama!“

R. Vertram.

Behru krahfchanas kafes.

Wajaga daudsfahrtigas klajas pamudinafchanas, kamehr klajas labflahfchanas eetaifes fahl dibinat un atrod peekritejus. Tahda klaja pamudinafchana notika 15. maija fchogad Dresdenē, fur Salfchu semes fabeedriba preefch kauschu labflahfchanas un iglihtofchanas fawu general-fapulzi notureja, un fura fapulze ihpafchi pahr behru krahfchanas kafem ari tita apspreeft. Uf deenas fahrtibas fahweja: „Pahr krahfchanas kafu pahrlabofchanahm.“ Neferats bija garaā runā peerahdijis, kahdi truhkumi krahfchanas kafem wehl peemihit un ihpafchi uf to fwaru lizis, ka fchihf kafes buhtu tā pahrelabojamas, ka wiras buhtu plafchakā mehra pee-ejamas, un par flolu un pates krahfchanas kafem ari runajis un peerahdijis, kas fchahdahm pehdigi minetahm kafem teef par labu un preti runats. Daschi fapulzejuschees teiza, ka ar flolas krahfchanas kafu dibinafchanu wajagot wehl nogaidit tahkafus peedfihwojumus un padomus, bet ziti pahfahweja uf to, ka tahdas kafes efot tuhliā dibinajamas un peerahdija tahs tā no paidagogifkas, ka kauschu fainneeziabas un ftafififas pufes par loti derigahm, un lai par tahdahm krahfchanas kafem aplam faprafchanu nowehrtu, tad tita preefchā litis, ka wiras wajagot nofaukt par „behru krahfchanas kafem“. Kahds Dresdenes flolas direktors pawehftija par praktifkeem peedfihwojumeem, ko wiasch bija diwds gaddō panahzis zaur behru krahfchanas kaf. fura wiasch dibinajis, zaur ko wias, pret fchahdahm kafem daudfrais ifteiktas fchahbifchanas ifrahdijufchahs pahr befpmatigahm. Taupiba ir tikums, pee fura, ka pee wifa laba, zilweki jau no behru deenahm jaradina. To panahf zaur praktifku darbofchanas un peemehru drihfal un labol

nela zaur teoretiflahm mahzifchanahm, ifkaidrofchanahm un pamudinafchanahm. Kad behrns fahl kapeikas taupit un kraht, tad wiasch mahzijas fahrtibas, weenfahfchibas un pafchfawalbifchanas zeenifchanu un zitu ihpafchuma taupifchanu. Zaur darbofchanas panahltu krahfchanas tikumu fahrtibas miheftibu fahrtiba un zeefcha griba wairojās un ihpafchi tā nofauktā flahdigā „nafchfchana“ mafinajās.

Ta ir maldifchanas, ka krahfchanai jaefahkotees tad, kad zilweki fahlot jau pats pelnit. „Kraht“ naw wis „manu eeguh“, bet „mantas padomu preefch nahlamibas turet.“ Kad kahds flolneeks dabu naudas dahwanu ar to teefbu, ar to darit pehz fawas patifchanas, tad wiasch war to naudu par faldumeem un neezigahm leetinhm ifdot, jeb wiasch war to, kad wiasch fawus fahrumus fawalda, flolotajam preefch behru krahfchanas kafes aifneft. Pehdigo darot behrns ir teefcham krahjis un zaur to ko labu padarijis. Preti runajums, ka ta efot familijas leeta, behrns uf krahfchanu pamudināt un flolai neefot ar to ne fahdas dalas, teef jau zaur wis-pahrigo zilwezes un tuwaku miheftibu un zaur to apgahfts, ka flola ir wias tautas audfinataja. Kad krahfchanas radinafchanu ufizis tilai familijahm, tad tilai taupigu wezaku behru eeradinafees fcho preefch wias zilwezes wajadfigu tikumu kopt. Bet kad tur preti flola fcho radinafchanu ufnehahs, tad wif behru war pee tahs peedalitees un tajā wezumā, fura zilweka firds ir wehl preefch wifa laba peenehmiga, mahzitees taupibas wehrtibu un fwaru fapraft un zeenit. Wes tam krahfchana teef flolā paidagogifki pareisi wadita. Pee kraht radinafchanas newajaga materialigo, bet tilai tikumigo pufi eewehrot. Ne naudas eeguhfchanas, bet augftaku moraligu un tikumigu noluhku deht krahfchana jaradina. Behnam jamahzijas azu-mirfigeem bauidijumeem atfazitees, lai ar aiftaupito naudu waretu few grahmataf, drehbes un zitas derigas jeb wajadfigas leetas fagahdat, lai waretu fawu iglihtofchanas un ekonomifku nahlamibu jeb ari fawu wezaku nahlamibu palihdset apdrofchinat.

Tahdā fira kotrā fuhri nopelnitā naudas sumā ir „karakteris un griba“ faweenoti un latram flolotajam zaur behru krahfchanas kafes dibinafchanu teef eefpehja dota, drihfaki flolenu gribas patifcham dabut finat un wiam karakteri iglihtot. Tilai flolotajis ir derigs preefch tam, behru naudas krahfchanu uftraufit un wadit un wiazam wajadsehs daschreis daschu flolenu ari pamudināt, lai labaki naudu ifdod neta krahf. Dauds flolotaju, furi wizeem ufizetās dweheles fainneeziabas fira mahzot, ir daudf praktifkus peedfihwojumus fakrahfufchi, dod par to tilai labas leezibas un fala, ka tas ne-efot ne maf teefa, ko daschi behru krahfchanas kafu preefchi bihfahs, proti; ka zaur tahm behru topot flaudigi, naudas fahrigi un leekuligi, bet ka turpreti zaur krahfchanas kafem fchee netikumi teefot ifdelbeti.

Daschas Wahzemes fainneeziabas awifes un beedribas pamudinā, lai Wahzija dibina drihf behru krahfchanas kafes un wehl daudf zitas fainneeziagas eetaifes. Kad tagad ruhgftofchus fozialigos jautajeemus gribot ifchirt, tad kauschu flolās wajagot karaktera iglihtibai fainneeziabas fira ari kreetu pamatu litf. Behrns wajagot nopeetnaki neta libhs fchim uf taupifchanu, fainneeziabas kreetnibu un wifem ar to fatarā fahwofcheem tikumeem pamudināt. Tas jazenfchotees panahlt neween zaur mahzifchanu, bet ari zaur praktifku darbofchanas.

Zitas tautas ir fchajā fira Wahzeefcheem eewehrojumu foli preefchā. Belgija behru krahfchanas kafes ir no 1866. gada jau eewestās un tagad leelifki ifplatijufchahs. Profefors Laurentis bija 1866. un 1867. gadā Gentā fhchetrās flolās tahdas kafes dibinajis un jau pehz septini gadeem tur no 15,000 floleneem wairaf neta 13,000 bija pee tahm par dalibneefkeem. Antwerpenes, Lemenes, Scharleronas un zitu Belgijas pilfehthu waldees fahla pehz tam ahtri behru krahfchanas kafes dibinat un fchahdu kafu panahkumi efot daudf leelaki neta eefahlot zerejufchi, un ihpafchi ari wezaki un peeaugufchee fahlfufchi kraht. — Franzija, fur 1874. gadā fahla behru krahfchanas kafes dibinat, bija 1879. gadā jau 10,440 tahdas kafes ar 224,280 dalibneefkeem floleneem, un miniferes Waddintons eewehroja, ka fcho eetaifu panahkumi efot preefch tautas turibas leelakā wehrtibā, neta wefela prowinge. — Anglija behru krahfchanas kafes bija 1877. gadā 1,008 flolās eetaifstas. Schweizija, Holandē, Italija un Dahnija fchihf eetaifes ir ari jau felmigi eefahltas.

Wahzija fahl wehl tagad tilai tahdas kafes leelakā mehra dibinat un libhs fchim ihpafchi Schlefija un Salfsija fahltis ar to darbotees. Tur ir lahda beedriba preefch „behru krahfchanas kafem“ dibinajufchahs, fura jau kahdas 300 behru krahfchanas kafes eetaifjufe. Schajā beedriba war katrie eefahtees, kas wifu mafaki weenu marlu par gadu mafka.

Salfsija ir Erzlanu Annasbergas flolu aprinkē — fura ir druflu wairaf neta 80,000 eedfihwotaju — 30 weetas jau 30 behru krahfchanas kafes. Behru flaitis, furi pee

fchim kafem dalibu kem, ir tur no 1. oktobra 1880. libhs 1. martam 1871. gadā no 3762 uf 5552 pawairojees, kamehr fahf krahfchanā nodewa naudu pušgadā no 6568 marfahm uf 22,628*) marfahm pawairojufchahs. Tilai astoni weetas fchajā flolu aprinkē naw tagad wehl nekahdas behru krahfchanas kafes.

Tā tad peerahdits, ka tahdas kafes ir par fwehtibu un tahdeht war gan ar teefbu wifem flolotajeem un ziteem zilweku mihtotajeem ufaukt: „Dibinajat behru krahfchanas kafes!“

Sabeedribas kabaki.

„Baltijas Semtopja“ 31. numurā bija ar flaitkeem peerahdits, ka dserfchana ir ifplatijufchahs par wifu pafauli, it fewifchli bij peemineis par Kreewiju (kas pehz Jrlawas seminara direktora noflifchot brandwihnā). Augfta Waldiba pehdigā laika, ka ir dferdams, efot greefufe wehribu uf fcho nopeetnu ekonomifku jautajumu un ifmeklelot lihdselkus, ka waretu mafinat dserfchanu, zaur ko pazetos tautas labflahfchana. Pehz Kreewu laifrafku — Мокковекла Бхам. — ifrehfinafchanas ifnahf, ka Kreewu femneeku naudas paleefot kabakās libhs 400 milj. rbl., ja ne wairaf. Kas tad pee ta ir wainigs, ka no femneeku kabatas teefot ifwilts til daudf naudas? Uf fcho jautajumu dod atbildi Kreewu laifrafku „Норван“, ka wainigees efot ne kabaki, bet kabaka turetaji, tee iffuhzot if kauschu kabatahm daudf wairaf naudas, neta laudis brandwihna un zitu dsehreenu. Ifkatram tas jau buhs flaidri faprotams, kad peeminehs tilai krodifneeku negehligo ufmahfchanos eereibufcheem femneefkeem: „ifpirz nu, waj tad Tu tihri efi tahds nabags, ka newari ifpirt!“ un kad peeminehs tos flittos dsehreenus, kas teef par labu naudu doti. Kahdi tad tee lihdselki, kas waretu nowehrt femneeku kabatu tuffchofchanu no krodifneefkeem? Ifsteno lihdselki ufrahda pafchas Kreewu tautas peedfihwojums t. i. fabeedribas frogi. Schahdi fabeedribas frogi ir wispapreefchu zehlfufchees Permas gubernā, fur 1862. gadā bij atlahiti fchahdi astoni frogi. No fchahdeem frogem zelahs diwejadō labums: pirmāis — tita aiftumti krodifneeki no kabatu tihrifchanas, otrāis — mafinajās frogu flaitis. Tā, weenā Ufimas gub. aprinkē trihs fabeedribas frogi fahjās diwdfemtiwena priwat kabaka weeta. Naudas fira ari no tahdeem fabeedribas kabakeem zelahs leels labums. Par peem. Talowas walfts, Drenburgas gubernā, pafchā pirmā gadā, kad eetaifja fabeedribas kabaku, dabuja tihras peltas 1000 rublu, ar ko aifmafaja wias fawas walfts nodofchanas un parahdus; kahdā zītā, tahs pafchas gubernas, walft no kabaka naudas ubuhweja diwas flolas; Kinowas fabrifā, Permas gubernā, walfts fanehmufe pehdigos 3 gaddō par 7000 rbl. tihras peltas. Tikumu fira ari tahdi kabaki atnefs leelu labumu: tur, fur tahdi fabeedribas kabaki zelahs, ne tilai dserfchana mafinajās, bet ari fahdriba suda. Cefchigu darifchanu miniferija atrada wiras pehz mehra par labdarigeem, un pehz likumu peeprafchanas — par neaiflegteem, bet finanfchu miniferija flatijahs tilai uf to, ka waretu wairaf naudas eedfih, nezembama wehra ka, jo laudis bogataki buhs, jo kromam zita fira buhs leelakas eemefchanas. Ir zerams, ja waldba grihehs mafinat dserfchanu, tad greefhs fawu wehribu uf fabeedribas kabakeem.

Wispahrigi runajot pahf fabeedribas frogem te japeemin, ka tahdi frogi atneftu ir mums Latweefcheem leelu labumu, jo no Latweefchu kabatahm ari daudf naudas pahreket krodifneeku kabatas. Weenā wehstulē if Jaunpils, gadu atpatal bija rakftits „Balfei“, ka tahs walfts eedfihwotaji nodserot libhs 5000 rublu par gadu, ja ne wairaf; no tahs naudas tal krodifneeku kabata paleef libhs 1000 rublu, waj ta nauda nederetu pafchā walstei?

Daschadas finas.

No eefchfemes.

Rigas Latweefchu beedriba. Swebtdeen, 16. augustā f. g. ifbrauz uf Katlatalnu sakuma fwehtkus fwehtit. Kad katru gadu, tā ari fcho reis weefi leelā mehra peedalijahs, jo Katlatalns Latweefcheem ir ihpafchi mihta un loti patihkama weetina, tahdeht ka tur duf muhfu tautas leelais labdaris un brijwibas ifkarotajis, furu Latweefchi loti zeeni un wina peemiru mihta un dahrgā peemira tura. Katru reis kad Rig. Latweefchu beedriba tur ifbrauz, tad notura Merkefa pagodinafchanas zeremoniju ar fehru mufiki, runahm un dseedafchanu. Tā ari fchini reifa; pehz pulften 3 weefi no fehra marfcha waditi gahja pee Merkefa kapa. Sehra mufika flarahm aplufot, aiflaneja no Rig. Latw. beedribas jaulka forā fehra dseefma, tad adwokat, Webera lgs fefnigōs wahrdōs peemineja Merkefa leelos nopelnus, ko Latweefchi. Tā pateiziga tawja atfhdama, wiazam kapa-peemiru ufzehlufe un katru gadslahrtu te pee kapa fapulzejotees, tā goda fwehtkōs, zaur ko apleezinajot, ka Lat-

*) Kahdi 11,300 rublu muhfu nauda.

weefchi it pateizigi fawem labdareem. Runalajs ari at-
gahdinaja, ka Latweefcheem fchini fwehta brijdi peenahlo-
tees atfihtees par ihieem Latweefcheem un weiginat to
darbu to Merkelis eefahjis. Weidjot Webera egs uf fapa
nolika flaitu no ofola lapahm un rosem pihitu wainagu,
fo Rigas Latweefchu beedriba fneedsa fawas tautas wahrdä
fawam labdarim par pateizibas peemiru. Odra fehru-dseef-
ma tilka nodseedata. Tad nolafija J. Dannbergu egs
pafcha fageretu fehru-dsejoli —

Zeremonija beidfahs ar fehru musiki un weefi no
kapu pagalma gahja uf jautribas plazi, fur lighmi libdi
wafaram pawadija. Atpakal brauzot Latweefchi parahbi-
jajs, la wejo Latweefchu tautas fwehtku kreetno un tei-
jamo eerafchu zeemitaji uguniga rotu fposchunä, kas laiwäs
un kraftmaläs jo jauki laifitijahs. J. D.

Riga. Rakli no ifgahjufchahs fwehtdeenäs uf pirm-
deenu isjehlahs ta ap pulksten 12 uguns grehts Peterburgas
ahrpilsehta, tai stuhri kas eeflehtis no Leeläs Fuhrmanu
eelas, Rakli un Dfirnamu eelas uf augfch puft. Stipram
wehjam puhfhot, uguns ahtri isplatijahs wisapfahrt un
fad nu wehl ugunidsehfaji wehl pawehlu falafijahs, tad
nebij wäris eefpehfjams uguni eefahlumä apflahpet. Pa-
wisam nodedufchahs iraid 6 mahjas un 7 fchuhneki, apde-
gufchahs un pa dafai apfahbetas fahdas 8 mahjas. Bef
tam aridfan lopi fadegufchi, firgs, gowis un zuhtas. Stahde
ir wifai leela, rehina pee 57,000 rubl. Wiswairaf buhs
jazeefch Rigas fawstarpigai un pirmai Kreewu uguns ap-
drofchinafchanas beedribai. Warbuht pudstundas pehz uguns
isjefchfanahs bij dstrdamä warens fprahdfeens, kas jehlees
no tirgotaja Tschigowäla fchuhraa (spiktera), fur domajams
buhä bijufchahs fahdas mahrijinas pulwera. No leela fpeh-
reena fipri eewainots fawwakigs ugunidsehfajs Dawids
Plaude un aplahrtfjeds namds fadragatas dauds ruhtris.
Tikai afaida laika isbewahs uguni pilnigi appeeft. No
lam uguns jehlees naw wehl finams.

Riga. 10. un 11. augustä bij Balt. seminarä jaunu
fctolenu ufneemfchana. Bija meldejufchees pareistizigi
20, no teem nodewufchi ekfamu un tika peenemti 12
un wif uf krona mafku. Luteraneefchi bijufchi atbrau-
lufchi libdi 50 jauneklu, kuri finams nepawifam
netika peelaifti pee ekfama. Seminarä bij weetas
walam preefch fahdeem 40 audfektneem, ta tad buhtu
28 weetas tufchahs palikufchahs. Mums nefaprotams,
kadehl eeflahde, kas walstei par labklahfchanu dibinata,
teef pudtuffcha atfahhta.

Kur gan wehl ta eet, ka Zefwainä? Ar fchin lib-
digi wifrafku pafneedsa mums „Balt. Wehtneefs“, wehl
nedekas lapa buhdams, it kreetnu rakftu, kura Zefwainee-
fchu zenteeni un fadhfwes stahwoflis bija itin daike tehloti.
Zerehfam ka ar to peetiks, ka nu Zefwainee-fchi fahs zeltees
no gara tumfibas, buhs isgulejufchi pagahjufchä gadu fma-
tena meegu. Bet muhfju zeribas ir bijufchahs weltas; mehß
efam tikai faldäs eedomäs fapnojufchi, kuras la pafihfams
tikai reti peepildahs. Zefwainee-fchi ir tee pafchi, kas bi-
jufchi — tumfoni un mahw-tizibas kalpi. No fabeedrigas
dshwes un dafchadeem isfihfjomeem ne wehfis. Kur nu
gan lai isfihlo? Stola naw brijhw, ta dafchi mehß teift;
pagasta namß Schihdu amatneekem ifnomats, kuru Zef-
wainä papilnam. Kas lai isfihlo? Stolotajeem gan buhtu
jabuht par wadooneem, bet kas lai nu ar baureem faeetahß.
Utraftos gan warbuht ari if skolotaju widus fahds wado-
nis, bet ja grib ar pafawles behrneem welna fikus dhfti,
tad japafaudä weeta. Waj tad bef skolotajeem naw tahdu,
kas fpehtu fabeedrigu dhfwi weiginat? Utrodahß gan, —
laut maf, — tahdi, kas ar wifkeem fpehkeem jenfchahs
gaismas ftarus isplatit un pazeltees uf augftata fadhfwes
ftahwofko, bet uf teem teef ar pirkfeem rahdis un fahfts;
„re, tas negehfagais Jaunlatweetis, meefas kalps, kufsch
mehß fawus welifchfagos zenteenus fahft par „laika garu“.
Schis ir „Zuhdafa balß“ kalps, kam nelas naw fwehts.
Ja wif tahdi buhtu, pafawlei jau fen buhtu gals. Tikai
maf ir fo war fahft par kiftigas draudfes un tautas pih-
lareem!“ — Mihlee laftaji, ufklafatees fahdu pateesu no
tikumu, tad redsefet uf zil augfta attihftibas ftahwofko at-
rodahß mineteef kiftigas draudfes un tautas pihlari. Refen
isplatijahs pee funeem trakuma fehriga. Dimeem fainnee-
keem tila apreeti lopi. Saimneeki tilpat deewtizigi, ta
mahatizigi buhdami feidfahs tubdal pee fahda puhfchlo-
taja — bijufcha fkihwwera — tas teef israkt noftto funi,
wahra ta plauschahs un leel lupu dot apreeteem lopeem,
apftiprinadamß, ka trakuma fehriga wäris neisplaitfees; zil-
weki warot drofchi leetot apreeto lopu peenu. Saimneeki
ar to wehl naw meerä; dabahß pee otra wehl labala mei-
ftara, kufsch ifgreesch wifkem lopeem fem mehles atrafdamos
feekalu dseefserus, to pafchu praweetodams, fo pirmäis.
Sinams par fawu meiftara darbu wifsch ufdriftfejajs
pagehret no katra lopa 2½ rubl. Par nelaimi flawenajo
praweefchu wahrdi nepeepildijahs; wairaf lopi jau aprakti.
Tahdi ir muhfju kiftigas draudfes un tautas pihlari! . . .
Zil leelß pofß gan nebuhtu, ja zilweki apftigetü? Ahrtia mums
naw. Wezajam tila ufteifts, rupjibas un zitu eemeflu
labad. Jauna wehl newar peenem, jo wezais wehl uf-
-

rahß pagasta daktera mahjä. Wifam wehl jaiftepojahß.
Un kas gan eedroftinatoss daktera leeklungam leegt turp-
mal ufuretees pagasta namä? Ir gan peetejees jauns
ahrtis. — pafihfams Latweetis — bet tas naw zeenigs
no pagasta waldes pat atbilbi fagaidit. — Ja, mihlee laft-
taji, kur gan wehl eet ta, ka pee mums Zefwainä? —
Zefwaineefts.

Ji Rufenes. „Mifchli westaits“ ftaw, ka Rufenes
femtopibas beedribas fehdeshanä tizis fpreetis par to, ka
waretu kalpus peefet pee weenas weetas un zaur to winaus
podarit par ufzihigu, dabigu fpehtu. Dafchadi libdseki
tika preefchä likti. Dafchi lila preefchä, teem, kas dhfwo
uf weenas weetas, nofpreeti finamu godu algu; ziti atkal
runaja par labu audfinafchanu; dahji atkal lila preefchä
tahdeem kalpeem wezumä dot maifi. Barons Meindorfß
ftahftija, ka wifsch kalpus peefeenot pee fewis un la wifsch
peefpeefhot apdomigi un godigi dhfwot. Kad pee wina
peeftahjotees puifchi, tad wifsch tos apdrofchinajot fahda
nebuht beedribä un wifsch patß apdrofchinafchanas eemaf-
fajot pa preefchu; to pafchu wifsch darot illakra gada
eefahlumä. Pehz 12 gadeem apdrofchinafchanas beedriba
ismafsfajot puifcham 100 rublu. Tä ka puifcheem 100 rbl.
gribotees dabui, tad finama leeta, wini dhfwuojot pee wina
pafahwigi un godigi. Refin, kas tad buhtu, kad wif
muifchneeki fahftu ifleetät fcho libdseki, waj tad ari puifchi
pafahwigi un godigi dhfwotu?

Waldivas Wehtneefs ihfäs wahrdös pajawo, ka 7.
auguftä tika peenemts no Kreewijas un Rinäs tas nolih-
gums, kas bija parafstits Sw. Peterburgä 12. februarä f. g.
Zaur fcho ftawjumu mehß tagad finam, ka naidiga fadur-
fchanahs ar Rihnu beigufehß. Kuldschahs kana walftiba,
fo mehß eemantofahm 1871. gadä no nemeerigeem Rihnas
pawalftneekem, teef atdota Rihnai atpakal.

Waldivas padome tagad fpreefhot waj newaretu
atmainit kroxä nodofchanas, kas tagad top nemitas no
dhfelfzela brouzejeem. Wifß grubtums no fchahß nodofchanas
efot gulees uf femako laufchu fahrtahm un dhfelfzela eemahf-
fchanas gandriß mafinajufchahs. Daudß no teem, kas
agrat braulufchi pirmä klafß, fahfufchi otra, un tee, kas
otra braulufchi, fahfufchi braukt trefchä. Sinama leeta,
ja dhfelfzela eemefchahanas mafinajahß, krons ari nedabuja
tikdauds labuma, ka gaidija un dhfelfzeli nefpehja ifmalfat
kroxam fawus parahdus.

Swehtdeen, 9. augustä atbrauja uf Peterburgu muhfju
Keifareenes Augftee Wezaki, Danijas karalis Kristians IX.,
wina laulata draudfene, Danijas karaleene Luife, un karaka
brahtis. Augftos weefus fawehma wifa Muhfju Schehliga
Keifara gimene.

11. augustä Peterburgas aprinka teefä tika preefchä
nemitä leeta par brijfiantu fagfchanu if leelkaafa Nikolajaja
Nikolajewitfcha pilßbasnigas.

Dakteris Taneris, kas tapa flawens zaur fawu 40
deenu gawefchanu, nomira Amfterdamä, kur wifsch atbrauja,
lai waretu peerahdit weenam wehjä leefamam Hollandes
dakteram, ka 40 deenu gawefchana naw nefahda btehdiba,
fa fchis pehdigais domaja. Ilgi wifsch gaidija fawu pre-
lineeku. Kad wina pretineeks atbrauja, tad Taneris patika
tik preezigß, ka fahfa fktreetin fktreet pa trepem uf pretineeku.
Skrejet wifsch nokrita, nolaufa fewim falku un tuhdafin
nomira.

Par kanali, kas faweenotu Melno juhru ar Baltijas
juhru, tagad nahf fhlakas ftawas. Jf drofchahs pufes Kreewu
„Jaunajai Wifsei“ teef ftawts, ka „Auftrijas femes banka“
lopä ar Anglu-Auftrijas banku efot pafchmufchahs fagah-
dat preefch kanala ifrafchhanas wajadfigo kapitalu, 50 milß.
rublu feltä (160 milß. marfu), ja trihs kaimiru walftibas,
Kreewija, Auftrija un Pruhfija apfolutees apdrofchinät weenu
dalu eenahfchhanu uf iftehreto kapitalu.

Kreewu femneeku ftarpä wairaf un wairaf tagad teef
ifpaufstas fchahdas gan tahdas runas un wifas fchahs ifru-
nas teefot par „zara ufafeem“ nofauktas. Tä tagad wifas
gubernäs teef ifpaufstā runa par femes dalifchhanu, jo muifch-
neekem efot par dauds femes un femneekem par maf.
Pahri gadu atpakal eefchfihu darifchhanu miniferis Malows
iflaida zirkulari pret tahdu runu isplatifchhanu un, ka redßams
zirkularß neta nepalihdfeja. Rahdi Simbirflas eedfihwotaji
efot nofpreedufchi tam, kas ufrahda nepateefigu runu is-
platitaju, 100 rublu goda algas ifmalfat. Tambowas
gubernä ne ilgi bija isplatijufehß runa par jaunu „zara
ufafu“, kas aifleetot femneekem, mafal ka 40 rublu nemi
no muifchneekem par weenas defetinas labibas nofopfchanu.

Wifeem teem, kas grib apmetees uf dhfwi „Jaunä
feme“ (Новая Земля), waldiva nofpreedufe ifmalfat iflatram
350 rubl., lai ari buhtu gimeneß hjiß wairaf peeaugfchu
whreefchu. Bef ta wini teef atfwabinati wifmafal uf
10 gadeem no wifadahm nodofchahanu. Pehz 5 gadeem
wini war greetees atkal atpakal fawä dhfintens.

Par Refchinä notikufchahm nekahrtibahm tagad wehl
nahf fchahdas ftawas: Trihs deenas wehlat pehz Schihdu
wajafchahanas, aifbrauja turp grafß Kutafowß wai-

fafchahanas jehloru ismellefchahanas deht. No wifsch panah-
jis no fawas ismellefchahanas, tas naw finams, tikai to
wifsch efot teizis, lai labaku flaitli pamafinot. Kad wifsch
aifbrauja, tad pilfehtas waldiva bij lä aifshwojufehß. 30.
julijä bij fapaulta femifchla fapulze, kura nofpreeda isweh-
let ihpafchu komiffju, kas isdibinatu tos libdseklus, kuri wa-
retu apdrofchinät pilßonu meeru. Par komiffjas lojekkeem
tika iswehleti gon Schihdi gan kiftiti. 31. julijä bij fchahß
komiffjas fehdeshana. Schini fehdeshanä nofpreeda: 1)
tä ka Schihdi zelä nopehrt no femneekem wifas wajadfi-
gahß ehdamas leetas un pahrdod pilfehtas eedfihwneekem
par dauds augftaku zenu, tad komiffja atfina, ka ir waja-
dhfß gahdat par to, lai neweens nedabon uf zela pirkft lee-
lumä ehdamas leetas, un ka pilfehtä war tikai pirkft pehz
12 puddeenä, kad jau wif pilfehtas eedfihwotaji buhs ee-
gahdajufchi fewim wajadfigo pahrtiku. 2) Tadeht ka Schihdi
daudfretß ftepeni nofpreefhot fawä ftarpä ehdamahm lee-
tahm femas zenas, tad lai tas turplifam nenotiftu, waja-
got pahraudfibu pee ehdamu leetu pahrdofchahanas ultizet
iswehleteem uftraugeem. Ka fchee diwi nofajizumi loti wa-
jadfigi, peerahda fchahds atgadijums: Komiffjas fehdeshanä
atnahf weens no pilfehtas eedfihwotajeem un fuhdfahß, ka
Schihds S—kfj fapirjis wifu malku un tagad fchim
efot ne malfas ar fo krahfni ifkurinat. Komiffja wina ee-
preezinaja ar to zeribu, ka itin drijß wäris ta nebuhfhot.
3) Nofpreeda teem, kas grib pirkft leelumä, ifdot if pilfeht-
tas waldivas fhmites un ufraudfibu pahrt fahrtigu pirkfchanu
atdot iswehleteem uftraugeem. 4) Lai femneeki nenodfertu
fawas eemefchahanas labakäs, kurus arweenu tura Schihdi
un zaur fo Schihdi wiswairaf reebigi palikufchi aplahrt-
jeem kiftigeem, tad nofpreeda aifleegt taift walä turguß
deenäs labakus, kas atrodahß uf turguß plaffcha un tuwa-
fajäs eelas un aridfan wifpahrigi pamafinat labaku flaitli
un wina weeta atflahf tehjas dhfchhanas weetas. 5) Par
to, ka Schihdi apfmetot kiftigos, runadam: „Ah re fo
juhß dabufat? juhß pafchß tagad muhfju deht fit!“ un ka
zaur to Kreewi top kairinati uf jaunahm wajafchahanam
un ka Schihdi ar hufareem, bef polizijas eerehdneem, efot
pehz wajafchahanas laufufchees kiftigo mahjäs, peefawina-
dami tur few kiftigo mantu, — wifcham, lai at wifcham
nenotiftu neweena ismellefchana bef pafcham, wifcham ar
lai Schihdu rabineri mahjot femaf. 6) Nofpreeda wifcham, up-
eetees ar kiftigeem mihligi un nef wifcham kiftigos on jaunu
aplamu ufwefchanos. 7) Nofpreeda wifcham, ka Schihdi
reenes kara fpehtu. Wifpehdigi wifcham, ka Schihdi
naw brijhw fawä ftarpä, kad wed wifcham kiftigos ar
kiftigeem, runät Schihdifti, jo zaur fo wifcham kifti-
mat, ka ftepeni norunä zenas wifcham, jo pagahß lib-
fchis fpreedums apftiprinatis no pilßonß walßes.

Jalta. 8. augustä nodega leelkafu fchepniku Nif-
lajewitfcha pilß, Orianda. Daudis uf wina isgahhina

Ddeßä, pehz „Mafkawas Teleg.“ fawjams, fawjams
loti nemeerigi efot, jo wina dabufat (1871) tag ap-
najot wifcham uf Ameriku. Tur wifcham kiftigos kiftigos
femi un zeffch ari buhfhot brijhwß wifcham no Schihdas
jau greefufchees pee Amerikas konfu. 1871 wo fahfah-
jees fahds pulzinfch Schihdu, ta no fchahß kifti. Tä fah-
fjis jau 50,000 rbl. naubas preefch femes pilßchahanas, jo
nedabutu brijhwu femi. Neweens no bagatakajeem Schihdu
tirgotajeem nefapehrt labibu, ka tas agraf arween notifa.
Dafchi no Schihdu bankereem aifbrauz no Kreewijas
projam.

No ahrtfemem.

Wahzija. Kaut gan tautas weetneeku zefchahanas deena
wehl diwi mehnefchus tahlu, tomeht jau wed katra partija
fawu agitaziju ar wifseelato fpehtu. Pee tam wifafakäs
runas teef turetäs Schihdu jautajuma deht. No konferwa-
tawo pufes pafahwigi nikni ufbruht Schihdeem zaur ru-
nahm un rakfteem, pee kam ufbruzaji ari mehrtä uf pro-
greffteem un ziteem liberaleem, kurus fawj par Schihdu
draugeem. No konferwawo pufes ar weenu flajali teef
iffazits pagehrejums, ka Schihdu pilßonu teefßbas tiftu ap-
robeschotäs, lai tee nedabutu fadhfwä pahrtfwaru. Zaur
fcho teefßu aprobeschofchhanu konferwawimee zere liberalu
partijai dot ftipru fpehreneu, jo Schihdi gandriß wifzauri
turahß pee liberalu partijas, un if wifneem zehlfufchees dauds
eewehrojumu liberalu partijas wadowu. Ja nu Schihdus
waretu kaut lä ifflehgt no politiflahm teefßbahm un apro-
beschot wina fwaru fadhfwä, tad tas nahftu konferwati-
wai partijai par labu. It ihpafchi fhdigi pretineeki Schih-
deem zehlfufchees Pruhfijas lutertizigo garidneeku pulkä.
Wifeem jau finams, ka pilßgalma mahzitajs Stefers, ir
weens no ftiprakeem rihditajeem pret Schihdeem. Refen
nu fahda Pruhfchu mahzitaju konferenzä Berlinä garidneeks
Plahß turejis pret Schihdeem garu runu, kura tas Schih-
deem wehl ftipraki ufbruzis neta Stefers un ziti Schihdu
wajataji. Waj fchi agitazija pret Schihdeem to panahß,
to wehl newar nofajit. Bet notift tas gan waretu, jo wi-
feem labi finams, ka Bismarkß uf agitaziju pret Schihdeem

statahs ar patikšanu, un ja til isnaktu tahda tautas weetneeku sapulze, kuras balsu vairums peekriht Schibdu teesibu aprobeshofshanai, tad Bismarcks laikam ne ozumirli neschaubitos, zelt preefscha wajadfigus jaunus likumus.

Austro-Ungarija. Is Galizijas sino Lembergas (Lwo-was) Polu awise „Dziennik Pofkli“, la isgahjufcho otre-deenas walaru Pshemifla tikufchi apzeetinati diwi Kreemu generalstaba wirfneeki, pallawneeks Protopops un nodarbo-fufchees ar tureenes zeetofschru usfihmefchanu.

Franzija. Weetneeku zelfchanas isnahkums tagad jau flaidraki sinams. Egot eezelti 398 republikanee-fchi un 85 monarchisti (keifara jeb tehniwa walsts peekriteji; 65 apgabals esot wajadfiga otreja balkofchana, tadehl ka pee pitmahs neweens kandidats nedabufis wajadfiga balsu wairuma.

peedereja monarchistiem, kaut gan ari daschu preti pasau-de-jufchi. Bonapartisti jeb keifara walsts peekriteji tahda wihsē esot pasaudejufchi zaur zaurehm pawifam 18 fehdelku un rojalisti jeb tehniwa walsts peekriteji wehl leelaku pulku.

Londona, 27. (15.) augusta. Parlamenta fehdofcha-nas fchodeen flehgta. Troxa-runa peemin, ka Anglija stahw draudfiba ar zitahm walstim, tad atfauzahs us Tuni-fes un Afganistanes jautajeenu, un leel zeret, ka pagaidu-likumi Irlandē atkal warefhot atzelti tapt.

Anglija. Gladstona dehlis, Herberts Gladstons, dehl fawas eezelfchanas ministrija pehz pastahwofcha likuma pasaudeja fawu tautas weetneeku amatu, lai wina zelf-chanas apgabalam buhtu brihwibo, zelt jaunu tautas weet-neeku, ja tas ar fawa lihdsfchiniga aistahwa politiku ne-buhtu meerā.

Seemel-Amerika. Par presidentu Garfjelda wahjibu pehdigās deenas atkal pastahwigi nahkufchas fchaubigas fnaas. Ihpafchi telegramas no zeturtdeenas sinoja, ka flimneekam ejot loti wahji, un ka katru stundu warot gaidit galu.

Dfelfszeta brauzeeni:

Table with 2 columns: Station name and departure times. Includes Rigas, Dubulkeem, Slofas, Kemereem, and others.

Pa Jelgawas dfelfszetu.

Table with 2 columns: Station name and departure times. Includes Starp Rigu un Moscheiteem, Rigas, Jelgawas, Lipsteem, and others.

Atbildigā redaktors: Stabla Zuhlijs.

No zensures atwehlets, Rigā, 19. augustā 1881.

Sludinājumi.

Jelgawas Latweeschu beedriba swinchs 30. augustā 1881. g.

otros Latweeschu tautas - fwehtkus.

No rihta pulksten 10. Deewa kalposchana Jelgawas Latweeschu Annas basniza. Uf tam dalibneeku sapulzeschanahs beedribas dahra.

Pulkst. 1. pehz pusdeenas fwehtku atklahschana. Dalibu nems wairak dseedataju fori pee fwehtkeem. Pa starpam spehlehs kara musla r.

Ratwiski no Jara Berg. Dtra zehleenā taps dseedata no akademiā D. Breschinskij lga:

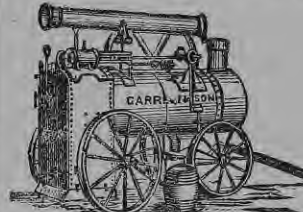
„Dseefma pee Staburadses.“ Pehz teatra beedribas dahra leeliska ugunofchana, musla, krahfu leefmas r.

Schirkehōfera kunga, la aridjan Zehra sahlē. Zenas pee wifem isrihkojumeem pehz eeraduma. Biletēs dabujamas eepreeksch S. Allunana lga grabmatu bodē, fwehtku deenā peenahzigās weetas pee tafes.

J. W. Grabmann, Rigā,

eepretim Jelgawas un Tukumas bahnujim.

Arkti, arktu daikti, fehjamas- un pfaunamas- mafchinas. Ar rolahm un gepeli dseemas kutamas- mafchinas. Garreta lo- tomobiles un kutamas- mafchinas, kas ihpafchi weentahfchi labi taifitas un daufs wastrabda; uf Parisē dsaules isstabi tahs ar 2 setta medakahm kronetas.

Superfosfati, augst- un widus-grahdigi, ar peefolita la- buma apgalwofchani.

Widlabakās kaleju olgles, dak- stinus, zementu, keegelus, ungunstipru glihstu (Feuer- thon), kā ari wifadu buhwes materialu jo lehti pahrdod

C. O. Schlegiers, Jelgawas Uhr-Rigā, wezajā Ambaru- eelā Nr. 24, blakam feschai.

Baltglaseeretus krahfns podus pa 10 kap. gabala

C. O. Schlegiers, Jelgawas Uhr-Rigā, wezajā Ambaru- eelā Nr. 24, blakam feschai.

Ddams' superfosfatus uf apgalwofchani ar 13% kuhstochas fos- fora fshabes, pehz pehngada Rigas politech- nikas ismellefchanas stanzijas zaurmehra ana- lises no 14,29% kuhstochas fosfora fshabes fatura, — peedahwa par to paschu zenu Tukumā, kā Ziegler un beedr. Rigā, tikai ar fraktes peerehkinafchani.

S. W. Jakobowik, („Rahfcha“ bodē) Tukumā.

Birma Kreemu ungun- apdrofchinaschanas beedriba,

dibinata 1827. gadā. Agenti: Zehfīs — S. Wolmann, Walfā — Moris Holland, Walmcerā — R. B. Müller, Rimfahōs — B. D. Gufslawfky, Rujhēnē — Eduard Dabbert.

Wifeem faweem tuwoeneekem, draugeem un ziteem labwehletajeem atbōd

Sieknigas ardeewas Latviju atfahdamā. Treifinu Rahelis.

Baltijas fkolotaju seminari jagatawojees fkolotajs wehlahs weetu. Adrese: J. Gribwaldam, Rigā, Lee-rafā Fuhrganu eelā Nr. 6.

Rigas Latw. labdar. beedribas meitu-fkolā, pecek. fchanahs peekem pulksten 9 lēds 11 preeksch pus- des. nād. Silinsh.

Pilnigs Mihlestibas Wehstulneeks jeb wehstulu krahjums preeksch famihleju- fcheem, wifadās gadijumās, lihds ar mihle- stibas dsejahn, albuma pantineem, puķu wa- lodu un krahfu nofshnejeumeem. Sakrahis P. Rujenceks. Waffā 25 tav. Dabujams Puhzifchu Gederta un beedra grab- matu bodē, Rigā, Peterburgas Uhr-Rigā Kalku-eelā Nr. 14.

20 rubl. f. pateizibas algas dabuhs tas, kas usrahdihs Mitares Janu- Puhru fainneekam, Schagar frogā pee Ro- paschu pasta, nakti no 13. uf 14. augustu no- saagu 8 gadus wezu, fīemu fīrgu, wideja au- guma ar fufahm, fedulku un emaukfeem. Japafino Mitares pagasta waldei.

Labibas kutamu mafchiu ar 4 fīrgi un fīksu dseenamū pahrdod lehti un sem galwofchanas buhwetaja B. Tihpain, Zehfīs.

Nahkofcham fcolas gadam peedahwa wifu-wifadas fcolas grahmataš un wifas zitas skoln wajadfibas Puhzifchu Gederts u. beedr., Rigā, Uhr-Rigas Kalku-eelā № 14.

Ehrgla-arklus loti wehrtigus, weenfahrschus, ifturigus, fefmigus arfchana; Sweedru-arklus, Flōtera jaunpahrlabotas weenigi plati fehjoschas mafchinas un tshetru lemefchu misofchanas un fehjas arklus, Odama superfosfatus peedahwa Rigā, Kalku-eelā Nr. 6, fehta. Bieglers un beedris, Leepajā, Alekandra-eelā Nr. 6.